

Evaluatierapport Ecologische begeleiding

Oranjewoud Festival 2025

25E1012 | 10 juli 2025

Evaluatierapport

Ecologische begeleiding

Oranjewoud Festival 2025

Oranjewoud Festival

T.a.v. de heer E. Feenstra

Fok 78

8441 BR Heerenveen

Documentcode	Versie	Status
25E1012	01	definitief

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
Ing. A. Swiers & Ing. G. Tamminga	ecoloog	10 juli 2025	
Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
Ing. J. Goudberg	projectleider	10 juli 2025	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Oranjewoud Festival	2
1.2	Aanleiding	2
2	Situatie	3
3	Methode	4
4	Uitvoering	6
4.1	17 maart	6
4.2	9 april	6
4.3	15 april	7
4.4	17 april	7
4.5	23 mei	8
4.6	26 mei	9
4.7	2 juni	10
4.8	6 juni	11
4.9	11 juni	11
4.10	12 juni	12
4.11	13 juni	12
4.12	18 juni	13
5	Eindevaluatie	14
	Literatuurlijst	3
	Bijlage 1 - Plattegrond 1	
	Bijlage 2 - Plattegrond 2	

1 Inleiding

1.1 Oranjewoud Festival

Het Oranjewoud Festival is een festival dat bedoeld is voor mensen die klassieke muziek willen horen, voelen en beleven (of hiermee willen kennismaken) en zich willen laten verrassen. Er worden concerten in en om het Parklandschap Oranjewoud georganiseerd, zowel in landgoederen als in de buitenlucht. In de Overtuin is de proeftuin gepositioneerd, waar licht alcoholische dranken worden geschonken en hapjes worden verkocht.

Het gehele evenement (inclusief op- en afbouw) vindt plaats aan het einde van het broedseizoen. De natuurlijke omgeving van het Parklandschap Oranjewoud vormt een essentieel onderdeel van het festival. De maanden mei en juni zijn volgens de organisatie van het festival het geschiktst wat betreft charme en natuurbeliving om het festival te houden. De organisatie van het Oranjewoud Festival is zich enerzijds bewust van de grote toegevoegde waarde van de natuur voor het publiek en de creatieve makers, maar is zich anderzijds ook bewust van de ecologische kwetsbaarheid van de natuur. Om te voorkomen dat de natuur wordt verstoord, wordt het Oranjewoud Festival sinds 2016 onafhankelijk ecologisch begeleid.

1.2 Aanleiding

In opdracht van de organisatie van het Oranjewoud Festival heeft MORV adviseurs beoordeeld of de organisatie en uitvoering van het Oranjewoud Festival 2025 ecologisch verantwoord is. Ter onderbouwing zijn een veldonderzoek en ecologische begeleiding uitgevoerd. Het Oranjewoud Festival vindt, met uitzondering van één jaar vanwege de COVID-pandemie, jaarlijks plaats in de maanden mei of juni. Gezien de aard en omvang van de activiteiten kan de druk op de omliggende natuur aanzienlijk zijn. Een zorgvuldige ecologische afstemming en begeleiding is daarom essentieel.

De jaarlijkse ecologische begeleiding sluit aan op eerdere ecologische quickscans uitgevoerd door Altenburg & Wymenga (2016 en 2024), evenals de rapportages en notities van eerdere edities van Grienkant (2019, 2021 en 2022) en MORV adviseurs (2023 en 2024). Hierbij geldt dat de ecologische verslaglegging van het voorgaande jaar tevens dient als actuele quickscan voor het daaropvolgende jaar.

De indeling van het terrein van het Oranjewoud Festival 2025 kwam grotendeels overeen met indeling van editie 2024. Voor een detailoverzicht van het festivalterrein wordt verwezen naar bijlage 1. De editie van 2025 vond plaats van donderdag 12 juni tot en met zondag 15 juni. Het beleid van het Oranjewoud Festival is terug te vinden op de website van de organisatie. Rapporten van eerdere jaren zijn op verzoek beschikbaar via de organisatie.

2 Situatie

Het Oranjewoud Festival vindt plaats in de Overtuin van Parklandschap Oranjewoud, op en rond het Landgoed Klein Jagtlust en op en rond het Landgoed Oranjestein in de gemeente Heerenveen. Het betreft historische landgoederen met een grote ecologische waarde, bestaande uit oud loofbos, graslanden, waterpartijen en monumentale bomenstructuren.

Ecologische begeleiding is noodzakelijk vanwege de aanwezigheid van beschermde soorten. In het festivalgebied bevinden zich onder andere meerdere actieve ooievaarsnesten, zoals weergegeven in afbeelding 2.1. Daarnaast zijn in het gebied verschillende soorten vleermuizen vastgesteld (waaronder de ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en verschillende broedvogels.

De opbouw en uitvoering van het festival, met activiteiten zoals podiumbouw, verlichting, geluid en bezoekersstromen, brengt mogelijke verstoringsrisico's met zich mee voor deze soorten. Ecologische begeleiding is om die reden ingezet om deze risico's zorgvuldig te monitoren en, indien nodig, tijdig mitigerende maatregelen te treffen.

Afbeelding 2.1 Plangebied van het evenement en locatie van de ooievaarsnesten

3 Methode

Voorafgaand, tijdens en na het evenement heeft er ecologische begeleiding plaatsgevonden. De ecooloog heeft gezorgd voor vastlegging en controle van opvolging van de voorgeschreven maatregelen.

Voorafgaand het evenement is met de opdrachtgever de inrichting van het festivalterrein afgestemd. Op basis van het terreinontwerp heeft de ecooloog beoordeeld of er ecologische knelpunten of onoverkomelijke belemmeringen te verwachten zijn, waarna de veldbezoeken zijn ingepland.

In het kader van de ecologische begeleiding zijn op de locatie tussen 17 maart en 18 juni diverse veldbezoeken uitgevoerd. De inventarisaties met betrekking tot de vleermuizen, vogels en zoogdieren zijn uitgevoerd door een deskundig ecooloog van MORV adviseurs (de heer G. Tamminga) met aantoonbare ervaring op het gebied van onderzoek naar en de monitoring van de betreffende soorten. Tabel 3.1 biedt een overzicht van de uitgevoerde activiteiten met betrekking tot de ecologische begeleiding.

Tabel 3.1 Overzicht van activiteiten ecologische begeleiding

Nr.	Datum	Activiteit	Bewolking	Neerslag	Wind	Temp.
1	17 maart	1 ^e inspectieronde gehele terrein	Zwaar	Droog	3 bft.	8°C
2	9 april	2 ^e inspectieronde gehele terrein	Zwaar	Droog	3 bft.	9°C
3	15 april	inspectie Tuimelaarsbos i.v.m. zwarte specht	Zwaar	Droog	2 bft.	13°C
4	17 april	Overleg met gemeente en opdrachtgever	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5	23 mei	Inspectie Overtuin	Zwaar	Droog/nat	4 bft.	14°C
6	26 mei	Inspectie weiland Oranjestein i.v.m. zwarte specht	Matig-Half	Droog	3-5 bft.	15°C
7	26 mei	Vleermuizen inspectie Overtuin	Matig	Droog	2 bft.	15°C
8	2 juni	Inspectie caravanstalling fam. v.d. Zee	Licht	Droog	3 bft.	17°C
9	6 juni	Drone nestonderzoek ooievaars	Half	Droog	4-5 bft.	17°C
10	11 juni	Schouw festivalterrein na opbouw	Geen	Droog	2 bft.	23°C
11	12 juni	Observatie vogels en vleermuizen tijdens evenement	Geen	Droog	2 bft.	19°C
12	13 juni	Observatie vleermuizen tijdens evenement	Geen	Droog	2 bft.	23°C
13	18 juni	Observatie ooievaars na evenement	Geen	Droog	3 bft.	24°C

Vleermuizen

De vleermuisinspecties hebben uitsluitend in de avonduren plaatsgevonden, conform het meest recente vleermuisprotocol (2021). Tijdens de inspecties is gebruikgemaakt van twee typen batdetectoren: de Petterson D240x en de Echo Meter Touch 2 Pro. Gezien de activiteit van vleermuizen afhankelijk is van het weer, zijn de bezoeken onder geschikte weersomstandigheden uitgevoerd: windkracht onder de 3 bft, zonder miezer/regen, zonder mist en boven de 10°C.

Vogels en zoogdieren

Met behulp van een verrekijker en een drone (DJI Mini 4 Pro) zijn vogels en zoogdieren geobserveerd die mogelijk beïnvloed zouden kunnen worden door festivalactiviteiten. De drone is gericht ingezet voor nestinspecties van ooievaars.

4 Uitvoering

De bevindingen van veldbezoeken en overleggen worden hieronder beschreven. Na elk veldbezoek is er contact geweest met de organisatie van het Oranjewoud Festival om de situatie te bespreken en af te stemmen of er mogelijke maatregelen benodigd zijn en/of een maatregel genomen is. De significante maatregelen zijn hieronder beschreven.

4.1 17 maart

Voorafgaand aan het Oranjewoud Festival 2025 is op 17 maart de eerste verkennende ecologische inspectie uitgevoerd. Op basis van de door de opdrachtgever aangeleverde tekeningen van de opzet voor 2025 lijken er op het eerste gezicht geen directe ecologische conflicten te ontstaan. Tijdens een terreinronde zijn de Overtuin, de nieuwe backstage-locatie en beide locaties op Landgoed Klein Jagtlust te voet verkend. Hierbij is gebruik gemaakt van een verrekijker en zijn voorlopige conclusies getrokken. De bevindingen zijn besproken met de opdrachtgever.

Overtuin

In de Overtuin zijn op dit moment geen ecologische bijzonderheden geconstateerd. Wel vraagt de nieuwe backstage-locatie aandacht, aangezien zich binnen 15 meter van de geplande tentlocatie twee ooievaarsnesten bevinden. Daarnaast heeft de ecooloog geconstateerd dat enkele bomen getopt en als stomp op hoogte zijn blijven staan. In het verleden is gebleken dat ooievaars dergelijke stompen benutten als nestlocatie, wat mogelijk toekomstige nestvorming op deze plekken niet uitsluit. Het grasveld van zowel de Overtuin als het Landgoed vertoont sporen van foerageeractiviteit door dassen. Opvallend was de aanwezigheid van twee territoria van de middelste bonte specht en de groene specht, foeragerend op het grasveld van het hoofdpodium.

Landgoed Klein Jagtlust

Op Landgoed Klein Jagtlust is de zolderruimte geïnspecteerd; hier zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Het gebouw is aan de buitenzijde volledig dicht en vertoont geen spleten, kieren of andere doorgangen. Wel zijn aan de buitenzijde twee slaapplekken van de boomkruiper waargenomen. In de omliggende bomen is een nest zichtbaar, vermoedelijk een oud nest of speelnest van een eekhoorn.

4.2 9 april

Op 9 april is een tweede inspectieronde uitgevoerd over het gehele festivalterrein, met uitzondering van Landgoed Klein Jagtlust. De inspectie is te voet uitgevoerd, met ondersteuning van een verrekijker. Alle waarnemingen zijn zorgvuldig vastgelegd en op basis hiervan zijn voorlopige conclusies getrokken. Aansluitend is contact opgenomen met de opdrachtgever om de bevindingen te bespreken.

Tijdens de inspectie zijn in de Overtuin, achterin naast het theehuisje, uilenballen aangetroffen. Na determinatie bleek het te gaan om braakballen van de bosuil. De nabijgelegen nestkast is eveneens geïnspecteerd en blijkt dienst te doen als slaapplek van een bosuil, vermoedelijk een mannetje.

In zowel de Overtuin als het aangrenzende Landgoed Oranjestein zijn meerdere keren roepgeluiden van de middelste bonte specht gehoord, wat duidt op een aanwezige of territoriale soort. Daarnaast is opnieuw een foeragerende groene specht waargenomen in het gebied.

De grasvelden in de Overtuin tonen sporen van graafactiviteit wat wijst op foerageergedrag van de das. Hoogstwaarschijnlijk is deze das op zoek naar larven van de meikever of de langpootmug.

Tot slot is er gezocht naar sporen van de otter, maar er zijn geen aanwijzingen of waarnemingen van deze soort aangetroffen.

4.3 15 april

Op 15 april gaf de opdrachtgever telefonisch door dat er tijdens het festival in het Tuimelaarsbos een belevenisvoorstelling voor de jeugd zal worden georganiseerd. Tijdens deze activiteit zal een kunstenaar samen met kinderen, al wandelend en met begeleiding van een muziekinstrument, een zintuiglijke ervaring creëren. Daar het Tuimelaarsbos mogelijk fungeert als biotoop van de zwarte specht, als broed- of foerageergebied, is besloten om een veldbezoek uit te voeren ter beoordeling van mogelijke effecten op de soort.

Het gehele Tuimelaarsbos is te voet geïnspecteerd, met gebruik van opnameapparatuur en mobiele telefoon voor het registreren van waarnemingen. Binnen het bos, tot aan de 'Glazen Villa', zijn geen sporen of geluiden van de zwarte specht vastgesteld.

Ten noorden van de villa zijn echter alarmroepen waargenomen. Ook vanaf het aangrenzende landgoed Oranjestein zijn alarm- en territoriale roepen van de zwarte specht opgevangen.

In het Tuimelaarsbos zijn geen tekenen van aanwezigheid van de zwarte specht aangetroffen en daarom kan worden geconcludeerd dat de belevenisvoorstelling geen verstoring zal veroorzaken van mogelijk broedgedrag. De activiteit kan derhalve doorgang vinden.

4.4 17 april

Op 17 april 2025 vond een overleg plaats met H. Huisman, H. Kromkamp en E. Kok namens de gemeente Heerenveen en E. Feenstra namens Oranjewoud Festival vergezeld door onze ecooloog. Het overleg stond in het teken van de voorbereidingen voor het Oranjewoud Festival 2025. De besprekpunten worden hieronder beschreven. Tevens is kort ingegaan op de zienswijze, ingediend door Stichting Natuurbehoud Oranjewoud op basis van voorgaande edities. Door onze ecooloog is het verzoek ingediend deze zienswijze te delen.

Algemeen

De afspraken zoals die in 2024 zijn gemaakt blijven van kracht, waaronder de ecologische schouwmomenten en het toezicht tijdens opbouw en festivaldagen. Meldingen uit de zienswijze van Stichting Natuurbehoud Oranjewoud worden serieus genomen, mits voorzien van feitelijke onderbouwing.

Situatieschets en indeling terrein

Tenten worden geplaatst bij de ingang, achterin de Overtuin en bij de schuur (de laatste voor opslag Proeftuin). Bijenkasten worden tijdelijk verplaatst door de bijenvereniging. In de zienswijze van Stichting Natuurbehoud Oranjewoud wordt gesproken over tenten in struweel en tipi's in stille gebieden. Dit beeld wordt door de ecooloog niet herkend; locatie-indeling blijft ongewijzigd ten opzichte van vorige jaren. Er is geen sprake van opbouw in struiken of directe verstoring van broedlocaties.

Rijplaten en bodemverdichting

Er wordt een dubbele rijplatenbaan aangelegd, inclusief passeer- en draaipunten; met de op- en afbouw wordt uitsluitend over deze platen gereden. In het grasgedeelte rond de vijver wordt alleen bij droge omstandigheden gereden met geschikt materieel zoals de Manitou voorzien van gazonbanden. Parkeren naast de platen is alleen toegestaan indien de gesteldheid van het terrein dit toelaat. De heer H. Kromkamp meet voor en na het festival met een penetrometer op diverse plekken rond bomen om inzicht te krijgen in mogelijke bodemverdichting; dit is bedoeld als monitoring, niet als handhaving. De zorgen over schade door op- en afbouw worden serieus genomen, maar concrete onderbouwing ontbreekt vooralsnog.

Ecologie: fauna, broedseizoen en verlichting

De zienswijze van Stichting Natuurbehoud Oranjewoud benoemt zorgen over broedende vogels, ooievaars en eekhoorns. Jaarlijks worden vooraf observaties gedaan op flora en fauna, waaronder ook spechternesten en eekhoorns. Bij signalering van risico's worden in overleg passende maatregelen getroffen. Tot nu toe zijn tijdens eerdere edities geen directe verstoringen of schade aan fauna geconstateerd. Licht en geluidsbelasting worden beperkt gehouden en tijdens het festival vinden regelmatig observaties plaats. De activiteiten van de ooievaar zijn in eerdere rapporten besproken; er zijn geen concrete aanwijzingen dat het festival verantwoordelijk was voor de jongensterfte van de afgelopen jaren.

Vuurwerk/pyro

Het betreft klein, gecontroleerd podiumvuurwerk dat binnen in tenten wordt gebruikt, zonder open vuur. De gemeente vraagt de brandweer om een nadere toelichting, met name in verband met mogelijke verstoring van fauna.

Bezoekersaantallen en druk op natuur

In het evenementplan is een verwachte bezoekersgroei opgenomen. De zienswijze van Stichting Natuurbehoud Oranjewoud uit zorgen over toenemende druk op de natuur. De gemeente vraagt Y. Ish-Hurwitz, de oprichter en artistiek directeur van het Oranjewoudfestival, om verdere toelichting op de verwachte impact en hoe die zich verhoudt tot de draagkracht van het Overtuingebied. Gemeente en organisatie blijven monitoren of de locatie geschikt blijft bij groeiende aantallen.

4.5 23 mei

Op 23 mei is er weer een ecologische inspectie uitgevoerd in de Overtuin en de directe omgeving gericht op de monitoring van broedvogels in aanloop naar het festival. Tussen de regenbui door zijn visuele opnamen gemaakt van verschillende vogelnesten. Vier nesten zijn buiten beschouwing gelaten, aangezien deze zich op particulier terrein bevinden; hiervoor is nog geen toestemming voor observatie of beeldmateriaal gevraagd.

IJsvogel

Het ijsvogelpaartje dat bij het stenen huisje broedde, heeft succesvol een eerste legsel grootgebracht. Inmiddels is een tweede nest gestart, halverwege de vaart aan de oostzijde (linkerzijde vanuit de Overtuin bekeken).

Spechten

Er is momenteel weinig geluid te horen van de spechten, wat past bij het gedrag in deze fase van het broedseizoen. Wel zijn voedselvluchten waargenomen van zowel de bonte, middelste bonte als de groene specht. Dit duidt erop dat de jongen inmiddels uit het ei zijn en worden gevoed. Spechten hebben doorgaans drie tot vier weken nodig om hun jongen groot te brengen. Gezien het tijdstip is de verwachting dat deze soorten zijn uitgevlogen vóór de start van het festival. Ook uit eerder onderzoek blijkt dat holenbroeders en nestbroeders in deze ontwikkelingsfase doorgaans weinig verstoring ondervinden van menselijke activiteit.

Overige soorten

Het broedseizoen is inmiddels goed op gang. Veel soorten zullen naar verwachting hun jongen hebben grootgebracht vóór aanvang van het festival. Een uitzondering vormen de ooievaars. Opvallend is dat de natte en koude periode na een droge voorjaarstart heeft geleid tot aanzienlijke jongensterfte onder ooievaars volgens landelijke en provinciale berichten. Met betrekking tot het Oranjewoud Festival zijn middels drone-observaties in eerste instantie zes nesten in beeld gebracht, verdeeld over drie locaties (zie tabel 4.1). Ook hier is sterfte geconstateerd.

Tabel 4.1 Drone-observaties ooievaarsnesten

	Nest	Eieren	Resultaat
Backstagegebied	1	0	-
	2	3	3 jongen
	3	3	2 jongen
Albertina Agnesweg	1	Niet zichtbaar	2 á 3 jongen
Overtuin	1	4	3 jongen (1 gestorven) en 1 niet uitgekomen ei
	2	4	3 jongen (1 gestorven)

4.6 26 mei

Op 26 mei zijn twee ecologische inspecties uitgevoerd in en rond de Overtuin en het weiland van Oranjestein. Overdag lag de focus op mogelijke nestactiviteit van de zwarte specht en in de avonden is een vleermuistelling uitgevoerd met behulp van batdetectoren en een warmtebeeldcamera.

Zwarte specht

Naar aanleiding van een melding door de opdrachtgever is een veldbezoek uitgevoerd ter plaatse van het weiland bij Oranjestein waar een belevenisvoorstelling gepland staat. Tijdens een eerdere inspectie was vanuit deze richting een alarmerende roep van de zwarte specht waargenomen. Doel van het veldbezoek was om vast te stellen of er daadwerkelijk een nest van de zwarte specht aanwezig is in of nabij het festivalgebied. De gehele weide en de directe omgeving zijn zorgvuldig geïnspecteerd, zowel visueel als auditief.

In de beuken en eiken rond het weiland zijn meerdere nestholten aangetroffen; allemaal afkomstig van de grote bonte specht. Er zijn geen aanwijzingen dat de zwarte specht deze holten heeft

overgenomen of zelf nieuwe nestholten heeft aangelegd. Aan de westzijde van het weiland (ca. 25 meter buiten het veld) bevinden zich twee nesten van de grote bonte specht. Aan de zuidzijde (ca. 20 meter afstand) is nog een nest van deze soort vastgesteld.

Alle geobserveerde nesten bevatten jongen die zich al zichtbaar in de nestopening bevinden. Op basis van de ontwikkeling van de jongen en het gedrag van de oudervogels wordt geconcludeerd dat deze nesten ruim vóór aanvang van het Oranjewoud Festival zullen zijn uitgevlogen. Er is dus geen sprake van ecologische verstoring ten tijde van het evenement.

Vleermuizen

In de avonduren is op drie locaties rondom de Overtuin met batdetectoren en een warmtebeeldcamera gekeken naar vleermuizen. De focus lag op het identificeren van foeragerende vleermuissoorten en het vaststellen van mogelijke verblijfplaatsen in of rond het festivalgebied.

Aan de voorzijde van Oranjestein zijn drie laatvliegers uitgevlogen, die via de Lindelaan en de toegangspoort richting de Overtuin vlogen. Bekend is dat zich op de zolder van het koetshuis een kolonie grootoorvleermuizen bevindt of bevond. Tijdens de telling zijn echter geen grootoorvleermuizen waargenomen. Dit hoeft niet te betekenen dat ze afwezig zijn, aangezien de soort bekend staat om zijn zachte roep waardoor detectie alleen mogelijk is als ze zich dichtbij de apparatuur bevinden.

Vanuit het nabijgelegen Landgoed Oranjewoud zijn vier gewone dwergvleermuizen de Overtuin ingevlogen, waarna ze rechtstreeks naar het achterste deel van het park zijn gevlogen, in de richting van de vijver. Ook zijn er rosse vleermuizen waargenomen: vijf individuen vlogen uit vanuit holten in oude eiken langs de Domineesingel. Deze vleermuizen stegen direct op tussen de takken en het bladerdek waardoor verdere waarneming lastig was. Later op de avond zijn opnieuw rosse vleermuizen gezien, ditmaal vliegend rond de oude rode beuk bij de ingang van de Overtuin. Het is niet vast te stellen dat het hier dezelfde rossen vleermuizen betreft. Daarnaast is bij de parkeerplaats, nabij de backstage, één ruige dwergvleermuis waargenomen.

Op basis van het aantal vleermuizen, hun vliegroutes en het overeenkomen met waarnemingen van vorig jaar kan geconcludeerd worden dat de meeste foeragerende vleermuizen van buiten het festivalgebied afkomstig zijn. Hoewel de Overtuin een belangrijk foerageergebied is, zijn er geen duidelijke aanwijzingen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen binnen het festivalgebied.

4.7 2 juni

Op 2 juni is de caravanstalling van familie Van der Zee, een recent toegevoegde locatie, uitgebreid geïnspecteerd op aanwezigheid van fauna. Zowel de binnen- als buitenzijde van de stalling zijn zorgvuldig onderzocht op sporen van marterachtigen, vogels en vleermuizen.

In de stalling zelf zijn geen recente sporen van deze dieren aangetroffen. Aan de buitenkant bevinden zich kieren die toegang geven tussen de dakplaten; deze leiden echter niet direct naar binnen, waardoor vogels die daar terechtkomen niet in de stalling kunnen komen. Hoewel het theoretisch mogelijk is dat er nog een vogel broedt in deze ruimte, wordt dit als zeer onwaarschijnlijk geacht gezien het ontbreken van recente invliegsporen of andere aanwijzingen.

Daarnaast is ook de toegangsweg naar de loods bekeken. In dit gebied zijn geen sporen of signalen van fauna waargenomen, zowel wat betreft vogelsporen als wildwissels. Geconcludeerd wordt dat de activiteiten in en rond de caravanstalling geen verstoring zullen veroorzaken voor eventuele aanwezige dieren.

4.8 6 juni

Op 6 juni is opnieuw een rondgang door de Overtuin gemaakt, waarbij met behulp van een drone nestonderzoek is uitgevoerd naar de nesten van ooievaars die mogelijk direct beïnvloed worden door het Oranjewoud Festival. De resultaten van de drone-observaties staan beschreven in tabel 4.2. De waargenomen sterfte wordt toegeschreven aan natuurlijke oorzaken, waarschijnlijk door voedseltekort, maar mogelijk ook door invloed van ongunstige weersomstandigheden zoals eerder beschreven.

Tabel 4.2 Drone-observaties ooievaarsnesten

	Nest	Eieren	Resultaat
Backstagegebied	1	0	-
	2	3	3 jongen
	3	3	3 jongen
Overtuin	1	4	2 jongen zijn goed ontwikkeld; het eerder gestorven jong en niet uitgekomen ei zijn niet zichtbaar
	2	4	2 jongen; het eerder gestorven jong is niet meer aanwezig

4.9 11 juni

Op 11 juni is een uitgebreide schouw uitgevoerd over het gehele terrein van het Oranjewoud Festival. De opbouw is afgerond en alle lichtpunten zijn ingeschakeld om een realistisch beeld te krijgen van de situatie tijdens het festival. Er is specifiek gelet op de afstanden tot nesten, de plaatsing van verlichting en geluidsapparatuur.

Backstage

De tent is geplaatst nabij drie bezette ooievaarsnesten. Volgens eerder advies is de tent zo opgebouwd dat de uitgangen niet leiden tot looproutes langs deze nesten, zodat verstoring van de nesten wordt voorkomen. Vlak voor de start van het festival is in een laat stadium van het broedseizoen het derde ooievaarsnest boven een vaststaand bankje gebouwd door een jong paartje. Dit nest wordt dit jaar niet gebruikt voor broeden, maar het paartje zal waarschijnlijk volgend seizoen terugkeren. De noodzakelijke verlichting is zodanig geplaatst dat deze nesten geen overlast ervaren.

Kaartverkoop

De kaartverkoop vindt plaats op het reguliere parkeerterrein waar geen ecologische conflicten worden verwacht. Verlichting is zo gericht dat strooilicht tot een minimum beperkt blijft. In nabijgelegen eiken zijn territoriale roepen gehoord van boomkruipers en boomklevers, wat kan duiden op een tweede broedsel van de vogels. De vogels zijn gewend aan de bestaande drukte en lichtval en zullen daardoor geen hinder ondervinden.

Overtuin

Alle objecten, lichtpunten, muziekinstallaties en looproutes zijn beoordeeld. Twee lichtpunten vormden een potentiële verstoring bron door direct licht, maar zijn op advies van de ecooloog door aanpassing zo gericht dat verstoring wordt voorkomen. Verder is alles conform planning uitgevoerd.

Landgoed Oranjestein

De locatie van de voorstelling is bekeken en er is geconstateerd dat deze geplaatst is op het midden van het grasveld, conform het advies.

Landgoed Klein Jagtlust & Tuimelaarsbos

Tijdens een eerdere schouw is al vastgesteld dat de voorstellingen hier niet zullen leiden tot ecologische conflicten.

Kortom, de opbouw en inrichting van het festivalterrein zijn afgestemd op het minimaliseren van verstoring van de aanwezige flora en fauna met speciale aandacht voor de aanwezige nesten en broedlocaties.

4.10 12 juni

Op 12 juni zijn voor en na het openingsconcert inspecties uitgevoerd om te observeren hoe vogels en vleermuizen reageren op het concert en de muziek in de Proeftuin. Hierbij is gebruikgemaakt van waarnemingen met een verrekijker.

Backstage

Doordat de observatietijd relatief kort was, kon er lastig een beeld gekregen worden van de situatie. Echter, eerdere beelden tijdens de opbouw toonden geen verstoring. De komende dronevlucht (zie 18 juni) zal duidelijkheid geven over de toestand van de jongen.

Overtuin

Tijdens het openingsconcert vielen de vogelgeluiden op van de vink, merel en zanglijster, zowel voorafgaand als tijdens de voorstelling. Tijdens het concert zongen ze actief mee in alle fasen van het concert.

Wat betreft de ooievaars kon uit de observaties geen verstorend gedrag worden vastgesteld; er zijn meerdere voedselvluchten waargenomen, wat duidt op een normale situatie.

Na het concert is op een aantal plaatsen in de Overtuin gepost op zichtwaarnemingen van vleermuizen. De waarnemingen kwamen overeen met eerdere jaren: tijdens het festival zijn er meer vleermuizen zichtbaar dan wanneer het festival niet plaatsvindt. Dit lijkt samen te hangen met de wijze waarop de podia verlicht worden; foeragerende vleermuizen worden aangetrokken in plaats van te verstoren.

Al met al wijzen de observaties erop dat het festival, inclusief het openingsconcert, geen negatieve invloed heeft op het gedrag van vogels en vleermuizen in het festivalgebied.

4.11 13 juni

Op 13 juni zijn op verschillende locaties in de Overtuin geluidsopnames gemaakt van rondvliegende vleermuizen met behulp van een Petterson-detector en de Echo Meter Pro. Deze opnames geven een goed beeld van de vleermuisactiviteit tijdens het festival.

Er zijn vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen; allen actief foeragerend:

- Ruige dwergvleermuis – Waargenomen bij de Backstage-locatie.
- Rosse vleermuis – Actief aan de achterzijde van de Overtuin, foeragerend op een hoogte van 15 tot 20 meter langs de boomtoppen, met name rond de vijver.
- Gewone dwergvleermuis – Veelvuldig gezien in het zuiden van de Overtuin langs de randen van de vijver op circa 1,5 meter hoogte, vooraan in de Overtuin boven de Proeftuin en centraal boven het hoofdpodium.
- Laatvlieger – Actief bij de ingang van de Overtuin langs de Lindelaan.

De aanwezigheid van meerdere soorten vleermuizen op verschillende hoogtes en locaties laat zien dat het gebied tijdens het festival aantrekkelijk blijft voor deze dieren. De drukke foerageeractiviteit wijst op een goede beschikbaarheid van voedsel en geen significante verstoring door festivalactiviteiten.

4.12 18 juni

Op 18 juni is met behulp van een drone wederom nestonderzoek verricht bij de nesten van ooievaars waarop het Oranjewoud Festival mogelijk directe invloed heeft kunnen uitoefenen. Er zijn in totaal vijf nesten geïnspecteerd.

Tabel 4.3 Drone-observaties ooievaarsnesten

	Nest	Eieren	Resultaat
Backstagegebied	1	0	-
	2	3	3 jongen
	3	3	3 jongen
Overtuin	1	4	2 jongen zijn goed in de veren; het eerder gestorven jong en niet uitgekomen ei zijn niet zichtbaar
	2	4	1 jong, ander gestorven; het gestorven jong ligt nog in het nest.

De sterfte van de jongen is toe te schrijven aan natuurlijke oorzaken. Hoogstwaarschijnlijk is het een gevolg van een tekort aan voedsel. Daarnaast kunnen de weersomstandigheden, met name de uitzonderlijke warmte van de afgelopen dagen, ook een rol hebben gespeeld.

5 Eindevaluatie

Met de ecologische begeleiding is aan de doelstelling voldaan om het Oranjewoud Festival op een natuurinclusieve wijze te laten plaatsvinden, zonder schade aan aanwezige flora en fauna. De ecologische begeleiding van het evenement is zorgvuldig en conform de geldende richtlijnen uitgevoerd.

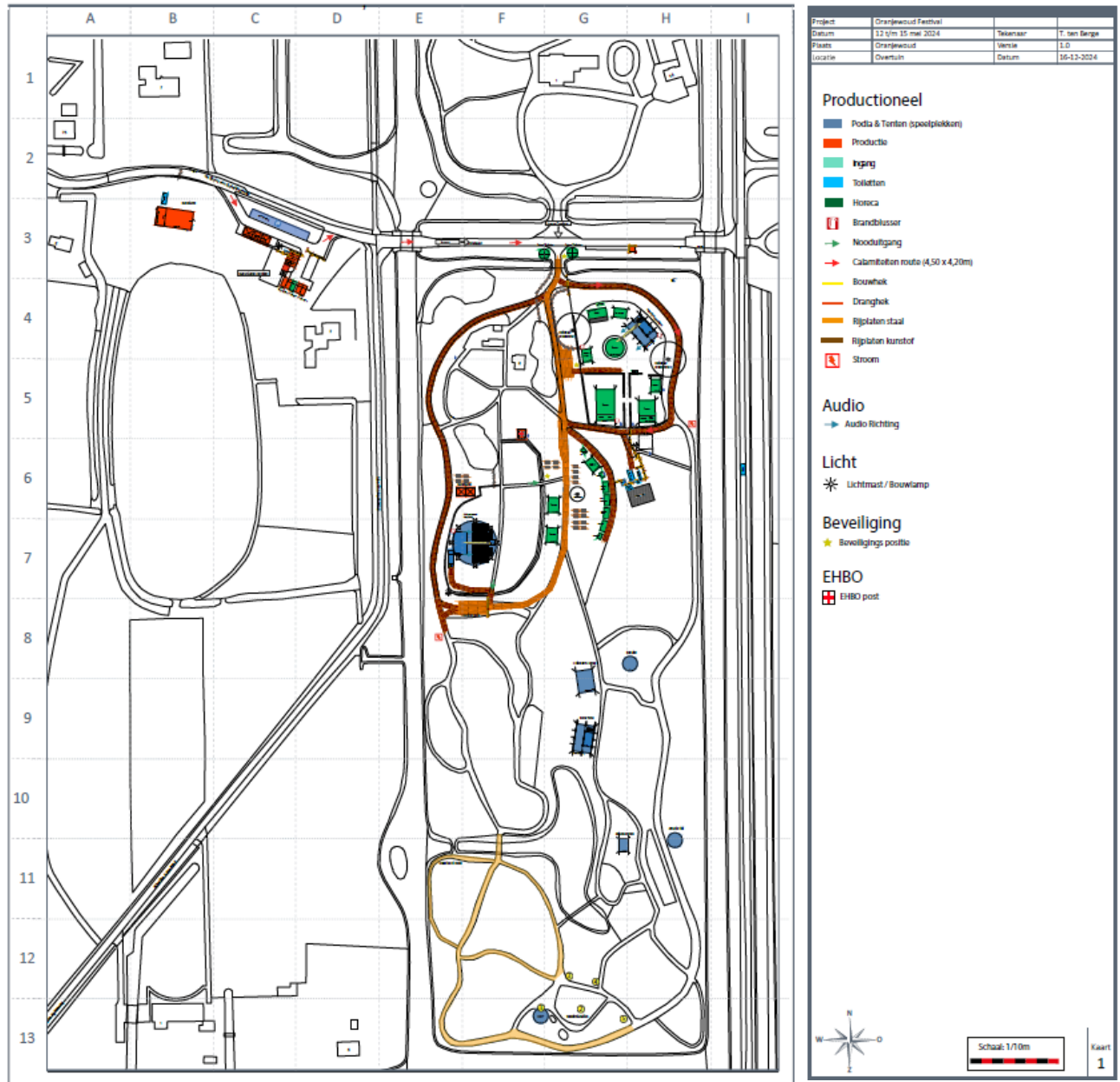
Tijdens de verschillende fasen van het festival, van opbouw tot afbouw, zijn locaties zoals de Overtuin, het Landgoed Klein Jagtlust en de nieuwe backstage-zone intensief gemonitord. Daarbij is bijzondere aandacht besteed aan gevoelige locaties, zoals ooievaarsnesten en vleermuisroutes. Door tijdige en regelmatige controles, met behulp van veldwaarnemingen, batdetectors en drone-inspecties, zijn mogelijke verstoringen vroegtijdig gesignaleerd en waar nodig bijgestuurd. Hiermee is voldaan aan de wettelijke zorgplicht en zijn negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen.

Literatuurlijst

- Altenburg & Wymenga. (2016). *Ecologische beoordeling van Oranjewoud Festival in Heerenveen*.
Altenburg & Wymenga. (2024). *Ecologische beoordeling van het Oranjewoud Festival 2024*.
Grienkant. (2019). *Resultaten Quicksan Oranjewoud Festival 2019*.
Grienkant. (2021). *Ecologische begeleiding Oranjewoud Festival 2021*.
Grienkant. (2022). *Notitie Oranjewoud Festival 2022*.
MORV adviseurs. (2023). *Ecologische begeleiding van het Oranjewoud Festival 2023*.

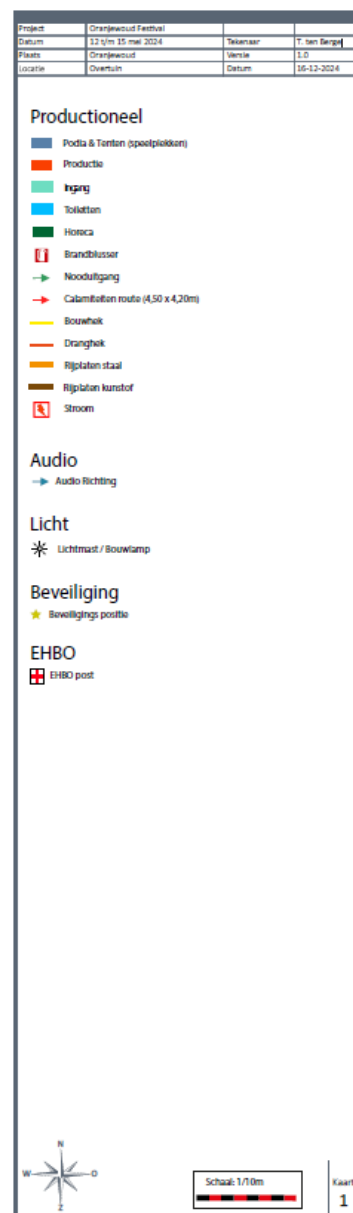
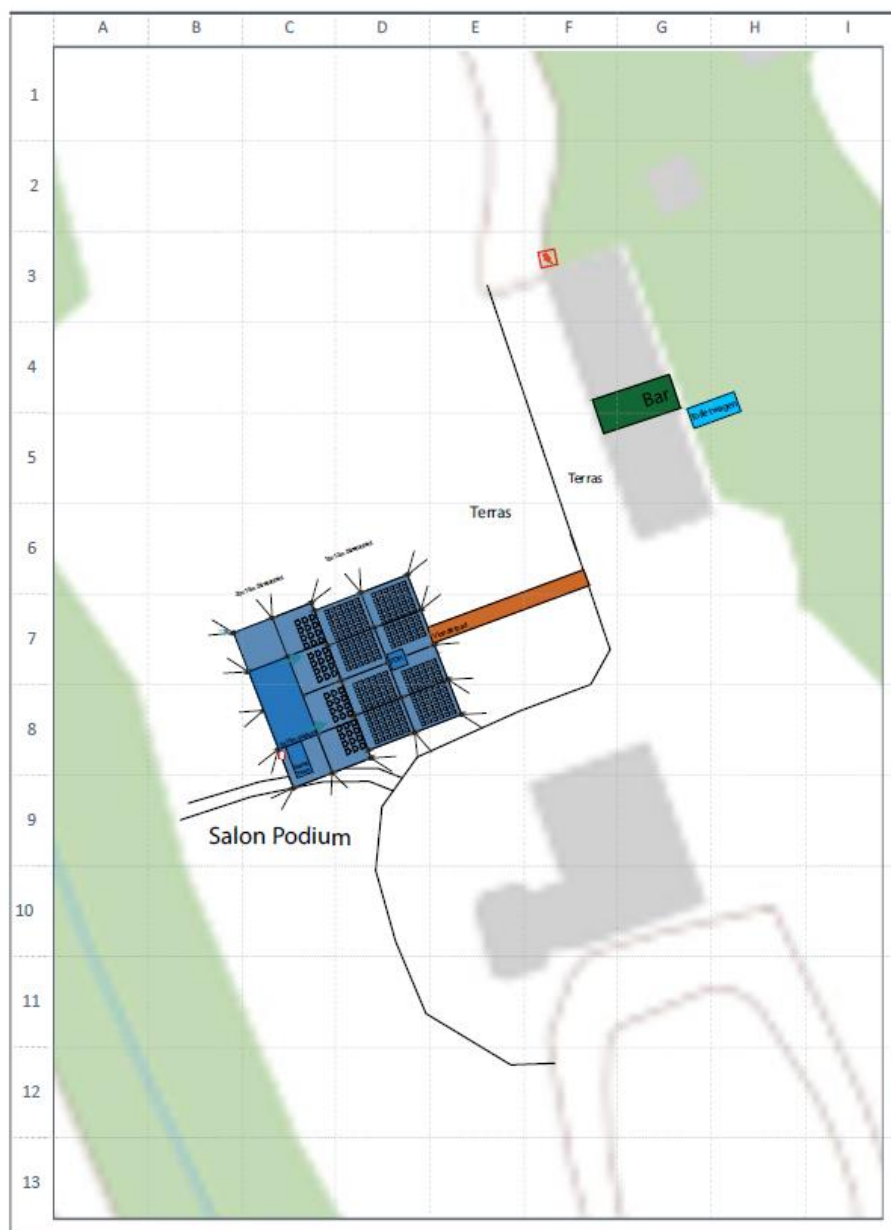
Bijlage 1 - Plattegrond 1

oranjewoud festival

Bijlage 2 - Plattegrond 2

oranjewoud festival

MORV

onderzoek ruimte & milieu

Contactgegevens

0522 24 74 77
www.morv-adviseurs.nl
info@morv-adviseurs.nl

Adres kantoor Drachten

Lavendelheide 21.111
9202 PD Drachten

Adres kantoor Meppel

Blankenstein 134c
7943 PE Meppel

Copyright ©

© Copyright MORV adviseurs. Alle rechten voorbehouden. Tenzij anders vermeld berusten alle rechten op informatie (tekst, beeld, geluid, video, etc.) die u in dit document aantreft bij MORV adviseurs.